

(Aşağıdaki basın bülteni, 2023 yılı Dünya Sulak Alanlar Günü nedeniyle DOĞAYA GÜÇ KAT AĞI adına hazırlanmıştır.)

Doğaya Güç Kat Ağından Dünya Sulak Alanlar Günü nedeniyle Kamuoyuna ve Basına Duyuru

ŞİMDİ RESTORASYON ZAMANI!

Sulak alanlar, yeryüzünün en değerli alanlarının başında geliyor. Tropikal ormanlarla birlikte yeryüzünün en fazla biyolojik üretim yapan ekosistemleri ve çok zengin biyolojik çeşitliliğe sahipler. Bulundukları bölgede ekolojik dengenin sağlanmasında önemli rolleri var; su rejimini düzenliyor ve iklimi yumuşatıyorlar. Küresel düzeyde iklim değişikliğinin kontrolünde önemli katkılar sağlıyorlar. Uzmanlar, sulak alanları iklim değişikliğine karşı doğanın mucizesi olarak tanımlıyorlar. Dünyadaki karbonun %40'ı sulak alanlar tarafından tutulmaktadır ve bu da 771 milyar tona denk gelmektedir. Dünyadaki canlı türlerinin yaklaşık %40'ı sulak alanlarda yaşamaktadır.

Sulak alanlar, balıkçılık, hayvancılık, sazcılık, turizm, rekreatif kullanımlar gibi ekonomik faaliyetlerle bulundukları bölgenin ekonomisine önemli katkılarda bulunuyorlar. Yapılan araştırmalar, yediğimiz balıkların %60'ından fazlasının, yaşamlarının tamamını ya da belirli bir evresini sulak alanlarda geçirdiğini göstermiştir. Son yıllarda doğa turizmine artan ilgiyle birlikte sulak alanlara olan ilgi de artmıştır. Salda Gölü'nü her yıl bir milyonu aşkın insan ziyaret etmektedir. Yeryüzündeki sulak alan turizminin sağladığı ekonomik değerin 925 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmektedir.

Yeryüzünün en değerli ekosistemleri olmasına karşın sulak alanlar dünyanın en çok tehdit altında olan ekosistemleridir. Ormanlardan en az üç kat daha hızla yok olmaktadırlar. 1700'lü yıllardan bu yana yeryüzündeki sulak alanların %80'i, son 50 yılda ise en az %35'i yok olmuştur.

Ülkemizde de 1930'lu yıllarda sıtma hastalığını önleme amacıyla başlayan sulak alan kurutma çalışmaları; gelişen teknoloji ve hayatımıza güçlü iş makinalarının girmesiyle yeni tarım alanları elde etme amacına yönelmiş ve son 70 yılda ülkemiz sulak alanlarının %60'ından fazlası yok olmuştur.

Yok oluş durdurulamadı...

Kısaca imzaya açıldığı kentin adıyla "Ramsar Sözleşmesi" olarak bilinen "Uluslararası Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi" 1971 yılında imzaya açılmış ve günümüze kadar 172 ülke sözleşmeye taraf olmuş ve sınırları dahilindeki sulak alanları koruyacaklarını taahhüt etmişler, sulak alanların korunmasına yönelik yasal düzenlemeler yapmışlar, koruma programları geliştirmişlerdir. Ancak ne yazık ki yasal düzenlemelere rağmen hala ülkemizde olduğu üzere pek çok ülkede sulak alanların yok oluşu durdurulamamıştır.

Türkiye, Ramsar Sözleşmesi'ne 1994 yılında taraf olmuş, takip eden yıllarda sulak alanların kurutulmasını öngören yasal düzenlemeleri yürürlükten kaldırmış ve sulak alanların korunmasını öngören yasal düzenlemeler yapmıştır. Tüm bu düzenlemelere rağmen sulak alan kayıpları durdurulabilmiş mi sorusunun cevabıysa maalesef hayır. 1994 yılında Ramsar Sözleşmesi Listesi'ne dahil ettirerek doğal yapısını ve ekolojik karakterini aynen koruyacağımızı tüm dünyaya taahhüt ettiğimiz Seyfe Gölü ve Meke Gölü de dahil olmak üzere onlarca sulak alanımızın kuruması önlenememiştir. Akşehir Gölü, Marmara Gölü ve Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü en son kaybettiklerimizden. Tuz Gölü sadece ülkemiz tuz ihtiyacının %60'nın karşılandığı bir alan değil, büyük flamingo kuşunun da yeryüzündeki en büyük üreme kolonisinin olduğu alan. 2021 yılında tamamen kuruduğu için kuluçkadan çıkan iki binin üzerinde yavru susuzluktan öldü. 2022 yılında benzeri durum yaşanmasın diye 5-6 km mesafeden kuyulardan çekilen su borularla getirilerek ölmeleri önlenmeye çalışıldı.

Son 20-25 yıldır kaybettiğimiz sulak alanımızın kurumasının iki ana sebebi var. Birincisi, gölleri besleyen akarsuların tamamının üzerine göletler ve barajlar yapılarak göllere suyun gelişinin engellenmesi, ikincisi ise yeraltı suyunun aşırı kullanımı nedeniyle gölleri besleyen pek çok su kaynağının kuruması ve göllere ulaşmaması.

1997 yılından bu yana her yıl Ramsar Sözleşmesinin imzaya açıldığı gün olan 2 Şubat'ta sulak alanlarının önemini kamuoyu ile paylaşmak ve koruma çalışmalarını daha etkin kılmak için çeşitli etkinlikler düzenleniyor. Dünya Sulak Alanlar Günü'nün bu yılki teması "Şimdi, sulak alanları restore etmenin zamanı". Tüm dünyada yanlış politikalar sonucu geçmişte kaybedilen sulak alanların geri kazanılması, bozulmuş sulak alanların iyileştirmesi amacıyla kamuoyunun ve yetkililerin harekete geçirilmesi için çeşitli etkinlikler düzenleniyor.

Ülkemizde de geçmiş yıllarda kaybettiğimiz, geri kazanılması gereken pek çok alanımız var. Yetkililerden talebimiz, vakit geçirmeden geçmişte kaybedilen sulak alanların yeniden oluşturulması amacıyla sulak alan restorasyon programı geliştirmeli ve uygulamalara başlamalıdır. Ancak, bu programların başarılı olabilmesi için öncelikle, yıllardır izlenen yanlış su politikaları terk edilmeli, yeraltı sularının kullanımı da dahil tüm su kaynaklarının bilimsel temellere dayalı akılcı yönetimini sağlayacak yasal düzenlemeler bir an önce yapılmalı, sulak alanlarımız kısa vadeli beklenti ve menfaatlere heba edilmemelidir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Doğaya Güç Kat Ağı